

volt a disszonancia, ez köszön vissza az irodalmi műveiben is. E mese szereplőinek a neveiben is megfigyelhető a disszonancia, amelyet a szerző tövek és képzők, a különböző nyelvekből származó elemek furcsa keveredésével, illetve beszélő nevek használatával ér el.

2.4. Szintén két írással képviselteti magát az ún. interakciós névtan. PEPE DROSTE olyan megszólításokkal foglalkozó kutatások eredményeiről számol be (143–171), melyek korpuszát kb. 80 órányi, családi interakciós epizódokból álló német nyelvű audio- és videofelvételek alkotják. Az elemzés központi kérdése, hogy milyen helyzetekben, milyen kontextusokban használják ezeknek az informális interakcióknak a szereplői a keresztneveket, és mikor a különböző becéző formákat, illetve rokonságneveket.

A másik írásban SUSANNE GÜNTNER a névtani önreflexiót járja körül, azaz olyan interakciókat, amelyekben a megszólaló nem egyes szám első személyben utal magára, hanem harmadik személyként, személynévvvel vagy valamilyen személynévyszerű megnevezéssel (187–212). Az elemzés korpuszát ebben a kutatásban német nyelvű WhatsApp-dialógusok alkotják, melyek szövegét a konverzációelemzés módszertánával vizsgálja a szerző.

3. A folyóirat az előző számhoz hasonlóan ismertetéseket nem tartalmaz, de a kötet végén megtalálható az Onomastikblogon 2020-ban megjelent recenziók listája.

PÓCZOS RITA

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2534-6265>

Debreceni Egyetem

Bölcsészettudományi Kar

Onomastica 64. (2020)

Főszerkesztő: BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH – URSZULA BIJAK. Polska Akademia Nauk – Komitet Językoznawstwa i Instytut Języka Polskiego, Kraków. 281 lap

Megemlékezések. A folyóirat megemlékezéseket tartalmazó rovatában elsőként Barbara Czopek-Kopciuch haláláról értesülhetünk egy rövid szerkesztői közleményből. A folyóirat e számának a megjelenése előtt nem sokkal elhunyt főszerkesztő emlékének a szerkesztőség az Onomastica következő számát szenteli majd (5). Rajta kívül a lengyel Karol Zierhoffer (7–11) és Stefan Warchoł (12–18), illetve a horvát Ankica Čilaš Šimpraga (19–22) immáron lezárult munkásságáról olvashatunk rövid emlékező összefoglalást.

Tanulmányok. A kötet első tanulmánya RESZEGI KATALIN írása, amelyben a szerző a helynevek és a téri reprezentáció összefüggéseit vizsgálja a kulturális különbségek kontextusában, s különböző nyelvekből származó helynévi példákon mutatja be a beszélők névmodelljének nyelvi és kulturális sajátosságait (23–39). Ezt követően EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA előző számban megjelent tanulmányának a folytatását olvashatjuk. A lengyel földrajzi nevek sztenderdizációjának kérdéseit tárgyaló írás második részében a jelenlegi munkálatok alapvetéseit és módszertani elveit a sztenderdizációs törekvések történetének fényében ismerhetjük meg (41–52). URSZULA WÓJCIK a lengyel *świnia* 'disznó'

jelentésű szónak és különböző hiponimáinak (*wieprz, knur, kiernoz, prosię*) a megjelenését vizsgálja a történeti személy- és helynévállományban. A tanulmány a kapcsolódó nevek keletkezésének jelentéstani és alaktani elemzésén túl a nevek történeti antropológiai vonatkozásait is bemutatja (53–67). Egy speciális helynévadási, illetve megnevezési motívumot ismerhetünk meg TOMASZ JELONEK írásából, aki az útszéli kegyhelyek és keresztek nevének földrajzi nevekben és helyek megjelölésében betöltött szerepét tárgyalja. Ehhez 26 település határában gyűjtött több mint ezer jelenkori mikrotoponimát dolgozott fel a Sziléziai vajdaság térségéből (69–82). IRENA KALUŻYŃSKA a kínai névalkotás sajátosságait ismerteti, elsősorban egyén- és helynevek példáin keresztül. A kínai tulajdonnevek szemantikai osztályozása kapcsán bemutatja a legfontosabb névadási módokat, emellett kitér a kínai tulajdonnevek lejegyzésének a kérdéseire is (83–92). A lengyel személynév-kutatás terminológiájának kérdéseivel foglalkozik HALSZKA GÓRNY munkája. A szerző az elmúlt évtizedekben született legfontosabb, személynévvel, illetve a személynév-kutatás terminológiájával foglalkozó lengyel munkák terminushasználatát tekinti át, majd a cikk második részében az etnikai hátterű nevek terminológiájának a tudománytörténeti alakulását mutatja be részletesebben (93–106). MOZGA EVELIN angol nyelvű tanulmányában a régi magyar nyelv személynévadási módjainak az összefoglalására vállalkozik, s a jelentésbeli, morfológiai és szintagmatikus névadási módokat a Tihanyi Összeírás névanyagán példázva mutatja be (107–120). Ezek után WOJCIECH WŁOSKOWICZ írását olvashatjuk, amelyben a szerző az Osztrák–Magyar Monarchia katonai egységeinek az elnevezéseit vizsgálja. A tárgyalt nyelvi elemek tulajdonnévi státuszának tisztázása után a tanulmány a feldolgozott források alapján közli, majd szerkezeti és névhasználati szempontból elemzi is a katonai egységek megnevezéseit (121–148). A következő két tanulmány a fogyasztói kultúrához, azon belül is a kereskedelmi nevekhez kapcsolódó névadás kérdését érinti. IZABELA ŁUC a felső-sziléziai kávézók elnevezéseinek jellegzetességeit mutatja be. A nyelvi megformáltságon túl többek között foglalkozik a nevek marketingértékével és imázsképző funkciójával is (149–166). TERHI AINIALA angol nyelvű írásában különböző finn városokban működő grillételezők és az ott forgalmazott ételek neveit vizsgálja. Kutatásának fő szempontja, hogy a kioszkok és az ételek neveiben miként jelennek meg bizonyos lokális sajátosságok, például a városhoz vagy magához a kioszkhoz kapcsolódó hely- és személynév (167–177). AGNIESZKA SIERADZKA-MRUK a keresztúti ájtatosság stációinak az elnevezéseit mutatja be, különös tekintettel a 20. században bekövetkezett változásokra. A szerző a mintegy 200 forrás feldolgozásából összeállított gyűjteménye alapján kirajzolódó sajátosságokat történeti és egyháztörténeti kontextusba helyezve értelmezi (179–192). A tanulmányok sorát EDYTA GROTEK munkája zárja. A szerző a kortárs kínai író, Zhang Wei novelláinak lengyelre való fordítása kapcsán azokat a kérdéseket járja körül, amelyek a kínai nevek használatához, illetve a személyek megnevezésére szolgáló szavak fordításához kapcsolódnak. A problémát az teszi még összetettebbé, hogy a tanulmány szerzője nem kínai, hanem különböző fordítóktól származó német nyelvű fordítások alapján készítette el a lengyel kiadás szövegét, így a személyek megnevezésében tükröződő nyelvi kép adaptációja nem közvetlenül, hanem egy közvetítő nyelven keresztül valósulhatott meg (193–209).

Adatok. A rovat egyetlen írásában JUSTYNA B. WALKOWIAK a litván nyelvtudományi intézet 16–19. századi forrásokra épülő, személynéveket tartalmazó cédulagyűjteményéből azokat a litván eredetű lengyel családneveket közli, amelyek kimaradtak a litván családnevek 1985–1989 között kiadott szótárából. Az itt olvasható adatközlésbe azok a lengyel családnevek kerültek bele, amelyeknek közvetlen litván eredete igazolható (211–228).

Ismertetések. Az ismertetéseket tartalmazó rovatban elsőként ZBIGNIEW BABIK kritikai észrevételeit olvashatjuk IVETA VALENTOVA szlovák mikrotoponimák gyűjtésével és névtár formájában történő kiadásával foglalkozó 2018-as könyve kapcsán (229–238). Ezt követi az európai névtani periodikák szokásos szemléje, benne magyar vonatkozásként a Névtani Értesítő 40. és 41. számának a bemutatása (229–238).

A tudományos élet krónikája. A rovatban elsőként a 2018-ban elhunyt Aleksandra Ciešlikowa munkásságát, illetve tudományos jelentőségét bemutató két írást olvashatunk (259–265, 266–272). Ezután az ICOS 2019-es helsinki nyári egyetemének az összefoglalója következik (273–274). Végezetül egy szlovákiai és egy orosz névtani konferenciáról olvashatunk rövid beszámolót (275–277, 278–280).

KENYHERCZ RÓBERT

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6312-3532>

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Kölcsy Ferenc Tanítóképzési Intézet

Acta onomastica 61. (2020)

Főszerkesztő: PAVEL ŠTĚPÁN. Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha. 520 lap

2020-ban a cseh folyóiratnak két száma jelent meg; tartalmukat a továbbiakban rovatonként ismertetem.

Tanulmányok. A rovatban 11 cseh, 4 szlovák, 4 angol, 2 orosz és 1 lengyel nyelvű cikk, összesen 22 tanulmány szerepel. Az alábbiakban névfajták szerint tárgyalom a publikációkat.

Helynévi témájú tanulmányok. M. BELÁKOVÁ (7–19) a Kis-Duna északi részének standardizált és nem standardizált vízneveit vizsgálja diakrón szempontból. Az összegyűjtött 357-ből 135 víznév 12–19. századi, 222 pedig 20–21. századi írott forrásokból származik. V. BLÁŽEK (20–28) a *Chřiby* és a *Brdo* hegységek etimológiájával foglalkozik (a Chřiby hegység legmagasabb csúcsa a Brdo). A nevek a szerző szerint szemantikailag összefüggést mutatnak. A. I. ILIADI (48–60) a Don menti víznevek alán eredetű réteget mutatja be, melyek a múltbeli alán–szláv nyelvi kontaktusokra utalnak. E. KACZYŃSKA (76–101) a helynévgörögösítés sajátosságairól, az 1909-ben Görögországban létrejött helynévbizottság helységnev-változtatási munkálatairól értekezik, amely például Krétán 102 településnév megváltoztatását eredményezte. A szerző a helységnevek görögösítését az 1920–1987 közötti időszakban megváltoztatott krétai településnevekkel szemlélteti. V. LÁBUS (126–135) a Vysoké nad Jizerou város kataszterében lévő helyneveket nyelvjárási szempontból elemzi. A gyűjtött korpuszban a hangtani, alaktani, szókészletteni nyelvjárási sajátosságokat mutatja be. S. LYCHUK (136–152) a szláv nyelvekben, azon belül az ukrán nyelvben előforduló népi földrajzi közneveket tárgyalja. Rámutat a téma kutatásával kapcsolatos elméleti-módszertani kérdésekre is. M. NOVÁKOVÁ (153–160) a cári Oroszország ma Ukrajnában lévő, csehek által lakott településeinek neveivel foglalkozik. A 102 helységnevet etimológiai szempontból csoportosítja. A cseh és ukrán